

מנזר דיר חג'לה

עונה מומלצת: חורף ואביב.

התאמה: כל המשפחה.

קושי מסלול: קל מאוד.

אורך מסלול: שני קילומטרים

משך מסלול: כמה שרוצים

מפה: כל מפת כבישים של האזור (האזור אינו מופיע במפות סימון השבילים!)

הגעה מהמרכז: נוסעים לעבר ים המלח בכביש מס' 1, פונים בכביש מס' 90 צפונה (כביש עוקף יריחו). הפנייה השנייה ימינה (מזרחה), המשולטת בבירור, מובילה למנזר דיר חג'לה. במקום חנייה מסודרת.

- **מסלול מעגלי, אין צורך בהקפצת רכבים.**
- **הכניסה לאתר אפשרית משך כל ימות השבוע מבוקר עד ערב. מחיר לאדם – 5 ₪. יש לבוא בלבוש צנוע.**
- **בגן המנזר מסעדה קטנה. ניתן גם לשכור כאן שולחן לפיקניק בעלות של 30 ש"ח**

אי שם בלב הבקעה הצחיחה המשתרעת בין יריחו לירדן מתנשאת כיפתו הכסופה של מנזר דיר חג'לה. האתר משמר את השם התנ"כי "בית חג'לה", המוזכר בספר יהושע כנקודת הגבול המזרחית ביותר שבין נחלת יהודה לנחלת בנימין. הכיפה הבוהקת כמו קורצת לבוא אליה והביקור אכן מומלץ. המנזר הטובל בירק מהווה ניגוד בולט לשממה המקיפה סביב. אגב, תמורת תשלום סמלי מותר להשתמש בשולחנות שבמקום לעריכת פיקניק. המנזר נוסד במאה החמישית לספירה על ידי הירונימוס הקדוש, נזיר שהחל את חייב כהולל ברומא בטרם פנה לדרך הפרישות, המוכר כמי שתרגם את התנ"ך לטינית (תרגום הוולגטה – זה שנועד לוולגוס, העם, שדיבר לטינית). עם זאת מזוהה המקום יותר מכל עם גראסימוס הקדוש, המוכר כנזיר שכתב את הרגולה, תקנון מנזרי מדבר יהודה, שעל פיו חיו רוב הנזירים באזור. מסופר על גראסימוס שבמהלך חייו חולל לא מעט נסים.

המנזר בנוי סביב חצר קסומה שלאחרונה עוטרה בצורה מעט מצועצעת. פתחים סביב החצר מאפשרים כניסה אל אגפיו השונים של המנזר, שרובם סגורים בפני מבקרים. מיד בכניסה לחצר משמאל, תחת גרם המדרגות המוליך לקומה השנייה, נמצאת הכניסה לקריפטה. על הקיר האחורי, שנמצא ממש מול פתח הכניסה לקריפטה, ישנו ציור בו מופיעה מריה בסצנה נדירה – חולצת שד בעוד בנה יונק ממנה. על פי המסורת הנוצרית כאן חנתה המשפחה הקדושה (מרים הבתולה, בעלה יוסף הנגר וישוע הבן) עת שנמלטה מצרימה מפני הורדוס הזועם. נראה כי מתבקש לעשות את הקשר בין המסורת הגורסת שבני ישראל נכנסו לארץ המובטחת בנקודה סמוכה לבין נתיב ההימלטות של המשפחה מצרימה. קל להבחין שלמרגלות האיקונה המצוירת מונחות יציקות שעווה בדמות תינוקות, ידיים, זרועות ורגליים (בעלי התעוזה והגסות שבינינו עשויים לסבור בטעות שלעיתים מדובר באיברים אחרים). כל אלו ווטיבים של עולי רגל שהונחו כסגולה לברכה ולהחלמת אותם איברים שצורתם הונחה במקום. בכמה ארונות זכוכית ערומות גולגולות ועצמות של נזירים שנטבחו על ידי הפרסים בשנת 614 לספירה ובארון אחר מונחים שרידיהם של קורבנות רעש האדמה שהחריב את המנזר בשנת 1837. על אחד הקירות מצויר גראסימוס כשלצידו אריה. מסופר שמהיום בו שלף הנזיר קוץ מכרית רגלו של האריה, הפך בעל הרעמה לבן לווייתו הצמוד. לאחר שטרף את חמורו של גראסימוס הטיל עליו הנזיר את כל מלאכותיו של הקורבן. מסופר גם שכשגראסימוס הלך לעולמו רבץ האריה על קברו וסירב לאכול ולשתות עד שנפח נשמתו בצער.

יותם יעקבסון

הרצאות, צילום וכתיבה, הדרכה בארץ
ולאורך נתיבי הסחר הקדומים באסיה

במעלה גרם המדרגות נמצאת הכנסייה. המבנה במקורו צלבני, אלא שהוא חרב פעמים רבות ולכן רבות בו גם שכבות השיפוץ. גם לפני כמה שנים נפגע המנזר ברעש אדמה ולאחר כמה שנים שבהן היה האולם סגור לרגל שיפוצים הוא נפתח מחדש ואף הותקנה בו רצפת פסיפס חדשה. שרידים לסדקים שנבעו ממבנה ברעש האדמה האחרון ניתן לראות מעל פתח הכניסה לאולם הכנסייה, מצדו הפנימי.

בציורי הקיר בולטים נזירים חשובים בתולדות האזור, ביניהם אבטימיוס, נזירים פרושים יושבים על עמודים. ביניהם מוכר שמעון סטיליטיס שישב על עמוד משך 36 שנה. בחלקו התחתון של האיקונוסטאזיס, קיר האיקוונות שנועד להסתיר את המזבח מעיני הקהל, מצוירות סצנות שונות מהברית הישנה, רובן קשורות לאזור; הימלטות לוט ובנותיו מסדום, כיבוש יריחו, יעקב נאבק במלאך, עליית אליהו השמימימה וכן קין והבל, שני האחים המסמלים אולי את המאבק התמידי בין נוודי המדבר לאנשי ארץ המזרע. לא מפתיע למצוא אותם כאן, בסמיכות לנהר הירדן המהווה את הגבול שבין חיי נדודים לבין תחום הארץ הנושבת. מהמנזר יוצאת דרך סלולה בשיפוע מתון מזרחה. ניתן ללכת בה ולהגיע עד ערוץ ציורי שבו שפעת עצי תמר. בצלע הדרומית המצוקית חצובים כוכי התבודדות מהתקופה הביזאנטית. בעבר נבע כאן עין חוגלה אלא שבינתיים, בגלל ירידת מפלס ים המלח והפך הביני של האזור, נקודת הנביעה זזה הרבה מזרחה.

גם מבלי להיות נזיר אפשר לשבת תחת הדקלים או בסמוך לכוכי ההתבודדות ולספוג את אוירת המדבר ואת השקט הנפלא שסביב.

עודכן בתאריך 30.5.2011

כל הזכויות שמורות © ליותם יעקבסון